

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/389/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1512234908
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1512234908.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte v zložení: predsedníčka senátu JUDr. Darina Kriváňová a členovia senátu: JUDr. Mária Hajdínová a JUDr. Ayše Pružinec Erenová, v právnej veci navrhovateľa: O. K. G., M.. N., Q. X, G., zast. JUDr. Vladimírom Kánom, advokátom, AK ECKER - KÁN & partners, Nám. M. Benku 9-C1, Bratislava, proti odporkyni: Z. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom M.. A. XX, G., t. č. na neznámom mieste, zast. opatrovníčkou O. K., K. Q. N. G. I., o zaplatenie 50,70 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V, č.k. 12C 155/2013-27 zo dňa 04.07.2013, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom zo dňa 04.07.2013 zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal, aby súd uložil odporkyni zaplatiť sumu 50,70 eur s príslušenstvom z dôvodu, že odporkyňa cestovala v dopravnom prostriedku dňa 31.10.2011, podľa hlásenia o porušení tarifných a prepravných podmienok, z ktorého bolo zistené, že odporkyňa bola kontrolovaná oprávneným pracovníkom navrhovateľa v dopravnom prostriedku navrhovateľa na linke MHD č. 95 a pri kontrole sa nepreukázala platným cestovným lístkom. Cenu cestovného lístka a úhradu na mieste nezaplatila a neurobila tak ani na základe upomienky zo dňa 16.12.2011, ktorá jej bola zaslaná a kde je poskytnutá dodatočná lehota na úhradu pohľadávky navrhovateľa. Odporkyňa sa k návrhu nevyjadrila a pretože sa súdu nepodarilo zistiť jej pobyt, súd jej ustanovil opatrovníka, s ktorým konal vo veci a ustanovený opatrovník vzniesol námietku premlčania. Súd prvého stupňa zamietol návrh v zmysle § 108 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa práva z prepravy premlčujú za jeden rok s výnimkou práv na náhradu škody pri preprave osôb. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že premlčanie je kvalifikované uplynutie času určené v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, aby právo bolo vykonané, v dôsledku čoho môže povinný čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Námietka má za následok zánik nároku patriaceho k obsahu práva, zánik jeho súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať. Premlčaním právo nezaniká, iba sa oslabuje a trvá ďalej vo forme neutrálneho záväzku, čo znamená, že jeho uplatniteľnosť je obmedzená na dobrovoľné splnenie zo strany povinného subjektu. Podľa názoru súdu, jednoročná premlčacia lehota, v ktorej sa premlčujú nároky z prepravy podľa § 108 Občianskeho zákonníka začala v danej veci plynúť v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Odporkyňa cestovala v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka dňa 31.10.2011, čím navrhovateľovi vznikla možnosť podať žalobu na súd pre porušenie prepravného poriadku. Navrhovateľ svoj nárok uplatnil v konaní na súde dňa 13.12.2012. Podľa § 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka jednoročná premlčacia lehota uplynie dňom, ktorý sa zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej plynutie lehoty začína. Plynutie premlčacej lehoty v danej veci začalo dňom

31.10.2011 a skončilo sa dňom 31.10.2012. Odporkyňa preto prostredníctvom opatrovníka dôvodne vzniesla námietku premlčania, na ktorú súd prihladol a návrh zamietol, pretože nejde o nárok na náhradu škody, ale o sankciu so zánikom práva na zaplatenie prepravného, zaniká aj právo na vymáhanie tejto sankcie. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a odporkyni, ktorá mala vo veci úspech nepriznal náhradu trov konania, pretože si trovy konania neuplatnila a ani jej v konaní nevznikli.

Proti rozsudku podal odvolanie navrhovateľ, ktorý namietal, že súd prvého stupňa nesprávne právne vec posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie zákona a nedostatočne zistil skutkový stav veci a žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľ odôvodnil svoje odvolanie tým, že nakoľko sa odporkyňa na výzvu revízora dňa 31.10.2011 na linke MHD č. 95 nepreukázala platným cestovným lístkom, alebo iným platným cestovným dokladom, je povinná v zmysle čl. 6 Prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave a čl. 5 Tarify mestskej hromadnej dopravy v Bratislave zaplatiť navrhovateľovi cestovné 0,70 eur a úhradu 50,- eur, pretože táto povinnosť odporkyni vznikla v zmysle § 12 ods. 2 písm. b) a § 14 ods. 1 písm. d) a § 17 ods. 2 zák. č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave a táto úhrada za nepreukázanie sa cestovným lístkom medzi práva z prepravy podľa § 760 Občianskeho zákonníka nepatrí. Poukázal na to, že zákon o cestnej doprave neustanovuje premlčaciu dobu na zaplatenie úhrady pri cestovaní bez cestovného lístka a preto bolo povinnosťou súdu na danú právnu vec aplikovať ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka o všeobecnej premlčacej dobe.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadrila.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je vo výroku vecne správny.

V prejednávanej veci medzi účastníkmi konania zmluva o preprave v mestskej hromadnej doprave bola uzavretá konkludentným konaním spočívajúcim na strane cestujúceho v nástupe do dopravného prostriedku. Zvláštnosť tejto zmluvy ako zmluvy neformálnej spočíva v tom, že cestujúci nástupom do dopravného prostriedku konkludentne pristupuje na celý rozsah poskytovanej služby, mlčky pristupuje aj na ďalšie všeobecne známe vedľajšie dojednania a zmluvy upravené v zákone č. 168/1996 Zb. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov a v prepravnom poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave vydaného v zmysle zák. č. 164/1996 Zb. o dráhach v znení neskorších predpisov. Právne vzťahy účastníkov konania sa riadia ustanoveniami § 760 Občianskeho zákonníka. Cestujúcemu zároveň vzniká povinnosť za poskytnutú službu zaplatiť tým, že disponuje platným cestovným lístkom, ktorý je povinný na vyzvanie predložiť ku kontrole a pokiaľ cestujúci nezaplatí riadne a včas cestovné, ktoré je cenou poskytovanej služby, súhlasí s tým, že mu bude účtovaná pokuta. Použitie prostriedku mestskej hromadnej dopravy je v plnej dispozícii občana, ako cestujúceho a je na jeho úvahe, či za takto stanovených podmienok do dopravného prostriedku nastúpi a zmluvu o preprave uzavrie. Vo svojej podstate uvedené práva a im zodpovedajúce povinnosti oboch zmluvných strán predstavujú obsah zmluvy o preprave osôb, ktoré nie je možné z uvedeného dôvodu oddeliť.

Podľa § 760 Občianskeho zákonníka, zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

Uvedené ustanovenie nepriamo vymedzuje pojem zmluva o preprave osôb tým, že ustanovuje základné práva a povinnosti účastníkov tejto zmluvy. Zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu v zmysle uvedeného ustanovenia, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil na miesto určenia riadne a včas. Z tohto ustanovenia vyplývajú aj pojmové znaky zmluvy o preprave osôb. Ide o zmluvu uzavretú medzi dvoma účastníkmi, teda medzi cestujúcim, ktorého treba dopraviť na miesto určenia a medzi dopravcom, ktorý má povinnosť cestujúceho dopraviť na miesto určenia riadne a včas. Doprava osoby na miesto určenia sa uskutočňuje určeným dopravným prostriedkom, ktorý si cestujúci zvolil. Doprava sa uskutočňuje za odplatu (cestovné). Formu a spôsob uzavretia zmluvy o preprave osoby zákon žiadnym spôsobom nevymedzuje. Ide teda o zmluvu neformálnu, ktorá sa môže uzavrieť rôznym spôsobom určeným v prepravných poriadkoch podľa druhu a spôsobu dopravy (napr. zakúpením cestovného lístka, letenky, vstupom do dopravného prostriedku, znehodnotením cestovného lístka pri vstupe do dopravného prostriedku, dohodou o určení miesta určenia dopravy a pod.) s tým, že podrobnosti o právach a povinnostiach účastníkov zmluvy o preprave

sú upravené v prepravných poriadkoch, ktoré si vypracúvajú dopravcovia na základe všeobecne záväzných predpisov.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že odporkyňa cestovala dňa 31.10.2011 na linke MHD č. 95 bez cestovného lístka a na vyzvanie revízora sa nepreukázala platným cestovným lístkom, preto bola na zaplatenie cestovného a úhrady pri nepreukázaní sa cestovným lístkom navrhovateľom, prostredníctvom revízora vyzvaná priamo na mieste pri kontrole, ako vyplýva z hlásenia o porušení tarifných a prepravných podmienok zo dňa 31.10.2011, na zaplatenie.

Podľa § 108 Občianskeho zákonníka, jednoročná premlčacia doba začala plynúť dňa 01.11.2011. V danom prípade odporkyňa namietala premlčanie uplatneného nároku navrhovateľom, ako vyplýva zo spisu. Odôvodnene vznesená námietka premlčania má za následok už bez ďalšieho zamietnutie návrhu veriteľa. Odôvodnene vznesená námietka premlčania sa stala skutočnosťou, ktorá bráni tomu, aby súd veriteľovi jeho právo priznal. Možnosť prepáčiť nastalé premlčanie práva súdu zákonodarca nedovoľuje. Cestovné, ale aj následky cestovania bez platného cestovného lístka sú nepochybne právom vyplývajúcim z prepravy. Ustanovenie § 108 Občianskeho zákonníka o dĺžke jednoročnej premlčacej doby sa vzťahu na všetky práva z osobnej i nákladnej dopravy. Keďže nestanovuje začiatok tejto premlčacej doby, uplatňuje sa všeobecne platné ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka, že premlčacia doba u práv z prepravy začína dňom, kedy právo mohlo byť vykonané prvý raz. Týmto dňom je v zásade deň, keď právo bolo možné odôvodnene vykonať podaním návrhu na súd, teda keď je actio nata. Preto nie je rozhodujúce, z akého dôvodu, teda či subjektívneho alebo objektívneho tak oprávnený neurobil, je to spravidla deň, keď mal dlžník prvýkrát splniť dlh, resp. začať s jeho plnením. Právu osôb použiť dopravný prostriedok zodpovedá povinnosť zaplatiť určené cestovné (už v čase použitia dopravného prostriedku). Podrobnosti o právach a povinnostiach účastníkov zmluvy o preprave osôb sú upravené v prepravných poriadkoch, ktoré vypracúvajú dopravcovia. Nemôžu ale vôbec meniť dĺžku, čas začatia plynutia premlčacej doby, pod následkom absolútnej neplatnosti takéhoto úkonu (§ 39 O.z.). Navrhovateľ preto svoje právo na zaplatenie cestovného, ale aj postihu za cestovanie bez platného cestovného lístka proti odporkyni mohol na súde uplatniť v deň nasledujúci po tom, čo odporkyňa cestovala bez platného cestovného lístka, keďže skutočnosť, že mala platný cestovný lístok nevedela preukázať. Navrhovateľ preto svoje právo na súde mohol uplatniť dňa 01.11.2011 a najneskôr dňa 01.11.2012. Pretože navrhovateľ svoj nárok na súde uplatnil až dňa 13.12.2012 došlo k uplatneniu po uplynutí premlčacej doby.

Súd prvého stupňa preto správne rozhodol, keď návrh navrhovateľa zamietol.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so správnym právnym záverom súdu prvého stupňa, na základe ktorého dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je nedôvodný, pretože nárok je premlčaný, pričom prihliadol na uplatnenú námietku premlčania zo strany odporkyne.

Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. vo výroku ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p., v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnej odporkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože jej žiadne trovy nevznikli a z obsahu spisu žiadne trovy, ktoré by bolo možné priznať odporkyni nevyplývajú (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.